

Informe de retorn a la proposta sobre l'economia col·laborativa

1. Motivació

Amb l'Acord de Govern del 5 d'abril de 2016, la Generalitat de Catalunya va obrir un procés d'anàlisi i estudi d'un fenomen *in crescendo* en la societat i l'economia catalanes com és l'economia col·laborativa. Aquest procés va implicar la creació de la Comissió Interdepartamental sobre el Desenvolupament de l'Economia Col·laborativa, en la que hi participen fins a 5 departaments de la Generalitat. Aquesta comissió té com a precedent la Comissió d'Estudi de Polítiques Públiques en Matèria d'Economia Col·laborativa del Parlament de Catalunya, que creada el 2015 va presentar la necessitat d'acompanyar des del Govern el desenvolupament de l'economia col·laborativa a Catalunya.

En aquest context, i a partir dels acords assolits a la 4ª Reunió de la Comissió Interdepartamental sobre el Desenvolupament de l'Economia Col·laborativa a Catalunya, realitzada el 15 de novembre de 2016, es van engegar les gestions per la creació del procés de participació ciutadana sobre l'economia col·laborativa. L'objectiu d'aquest procés participatiu és doble: per una banda, permetre als ciutadans participar de forma directa en un debat enriquidor sobre l'elaboració i adaptació dels marcs normatius a un fenomen emergent com és l'economia col·laborativa. I d'altre banda, la Comissió pretén considerar les opinions dels i les ciutadanes per tal de tenir una visió més completa tant del mateix fenomen de l'economia col·laborativa.

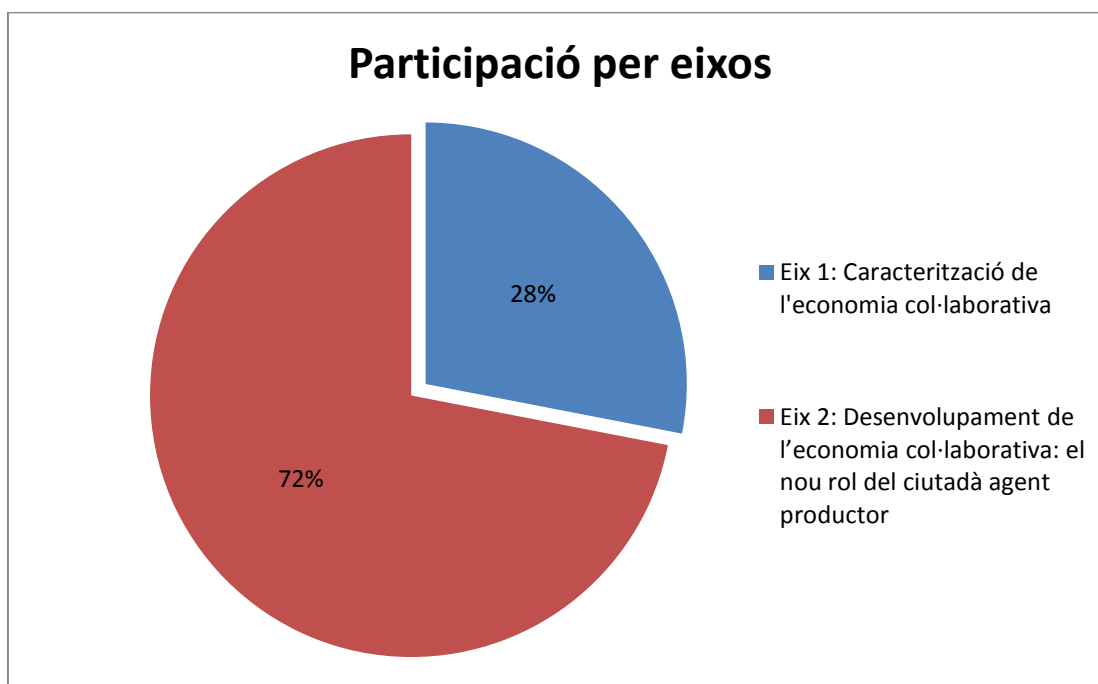
En relació al propi procés de participació online, aquest s'ha dividit en dos eixos principals de debat. L'eix 1. Caracterització de l'economia col·laborativa, i l'eix 2, titulat Desenvolupament de l'economia col·laborativa: el nou rol del ciutadà agent productor. En l'eix 1, es plantejaven una sèrie de preguntes orientades a l'elaboració d'una definició de l'economia col·laborativa i descobrir el paper que tenen i el que haurien de tenir les plataformes en aquest tipus d'economia. Tanmateix, en el segon eix s'ha obert el debat sobre quan una activitat s'ha de considerar com a part de l'economia col·laborativa, quina fiscalitat s'hauria d'aplicar en aquest tipus d'activitats i l'encaix dels drets dels consumidors en aquest nou fenomen econòmic i social.

2. Valoració dels comentaris

2.1 Valoració quantitativa dels comentaris

Atenent als resultats de participació un cop finalitzat el procés en data del 30 d'abril de 2017, es van registrar 189 comentaris en total.

Tal i com s'ha estructurat el procés participatiu, s'han presentat comentaris en els eixos, l'Eix 1. Caracterització de l'economia col·laborativa i l'Eix 2. Desenvolupament de l'economia col·laborativa: el nou rol del ciutadà agent productor. Respecte a l'Eix 1, la participació un cop finalitzat el procés ha estat de 53 comentaris, mentre que l'Eix 2 ha recollit 136 comentaris.

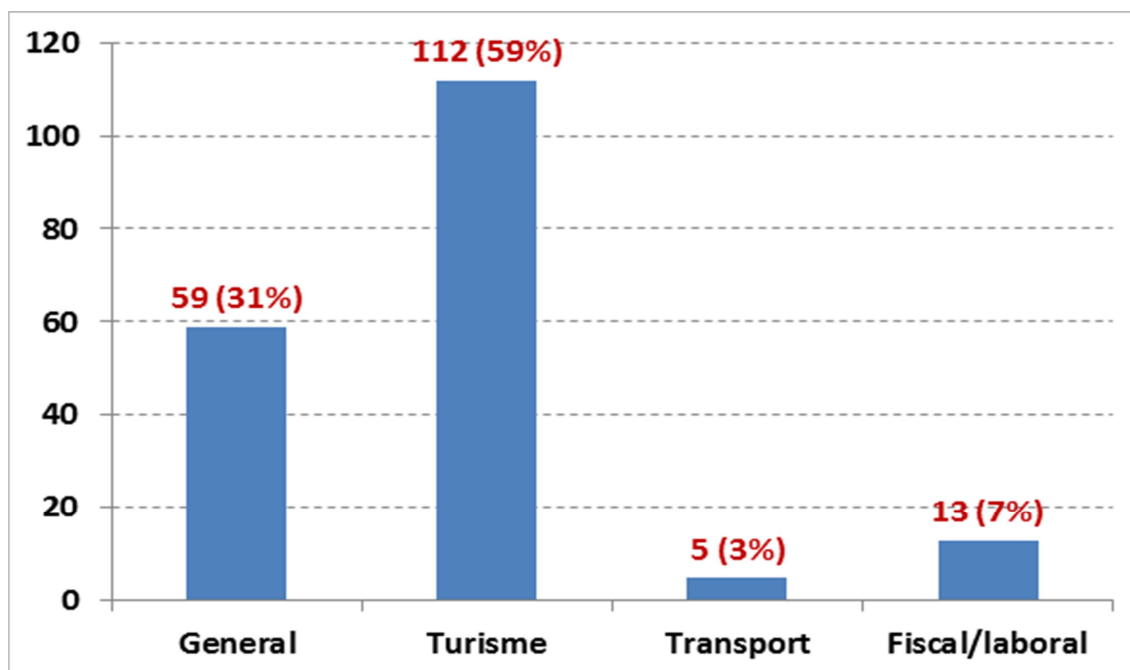

A part de la divisió del procés en els eixos, s'han anat classificant els diversos comentaris en quan a la temàtica tractada amb les següents categories: General (comentaris transversals), Turisme (comentaris centrats en el *homesharing* i l'àmbit del turisme), Transport (comentaris centrats en l'economia col·laborativa en el sector del transport), Fiscal (comentaris centrats en la fiscalitat a que hauria d'estar sotmesa aquest tipus d'economia) i Laboral (comentaris centrats en l'aspecte laboral dels participants en aquest tipus d'economia). Aquesta classificació dels comentaris s'ha establert per relacionar els comentaris del procés participatiu amb els grups de treball de la Comissió Interdepartamental.

Comentaris i grups de treball	
Classificació dels comentaris	Grups de treball
General	Tots
Turisme	Grup de Turisme
Transport	Grup de Transport

Fiscalitat	Grup de Fiscal
Laboral	Grup de Laboral

En quan al nombre de comentaris classificats, la majoria de les aportacions al procés s'han classificat com a comentaris de Turisme. És destacable el fet que moltes de les opinions i punts de vista registrats al procés en aquest àmbit, han estat també rebuts per altres vies de comunicació, principalment correus electrònics.

Mereixen especial menció el nombre de correus rebuts per la Direcció General de promoció econòmica, competència i regulació en relació a la crida a la participació del procés que va realitzar la plataforma Airbnb. Els correus rebuts s'han comptabilitzat en més de 400.

En relació als participants, el procés de participació ha recollit les opinions dels i les ciutadanes, però també d'associacions. En aquest sentit, les associacions que han aportat la seva opinió han estat les següents:

- **Bla Bla Car:** Bla Bla Car és una de les plataformes digitals més importants del món per compartir cotxe. Aquesta plataforma compte amb més de 40 milions d'usuaris en 22 països diferents (3,5 milions a Espanya) i va començar la seva activitat a Espanya l'any 2010.
- **Federatur:** La Federació Catalana d'Apartaments Turístics representa a més de 380 empreses que ofereixen més de 20.000 apartaments turístics a Barcelona, Girona i Tarragona.

- **Veïns i Amfitrions:** Associació que representa més de 500 veïns dels 73 barris de Barcelona que comparteixen l'habitatge on viuen a través de plataformes com Airbnb.
- **Comisión Nacional del Mercado y la Competencia (CNMC):** Organisme públic amb personalitat jurídica pròpia i independent del govern que promou i defensa el bon funcionament de tots els mercats en interès dels consumidors i les empreses.
- **Confederació del Turisme Rural i l'Agroturisme de Catalunya (TURALCAT):** Confederació d'associacions vinculades al turisme rural a Catalunya que té com a objectiu contribuir a la viabilitat del turisme rural a Catalunya i garantir un desenvolupament sostenible del medi rural.
- **Autoritat Catalana de la Competència (ACCO)¹:** organisme autònom independent que defensa i promou la competència en els mercats. Aportació del llistat i resum dels estudis publicats per la institució sobre la matèria.
- **Agrupació Taxi Companys:** Agrupació de taxistes que representa al sector des de 2012. El seu objectiu és vetllar i defensar els interessos dels autònoms en el sector de taxi.
- **Procomuns²:** Jornades de debat sobre l'economia col·laborativa organitzades per un conjunt d'entitats vinculades al món de l'economia col·laborativa i solidària, Barcelona Activa, BarCola i el grup de recerca de la UOC Dimmons.

Tanmateix, a part de les associacions, usuaris de la plataforma Airbnb i socis de Veïns i Amfitrions també han registrat comentaris a títol personal en el procés de participació.

2.2 Valoració qualitativa de les aportacions

- **Generals:** En relació amb els comentaris classificats com a generals, es pot afirmar que han definit una sèrie de **característiques intrínseques o requisits** per classificar una activitat com a economia col·laborativa. Aquests es poden resumir en:
  - Genera una interacció de particular a particular, per tant, l'activitat que es genera amb l'economia col·laborativa no té un caire professional per definició.
  - Pot o no haver-hi una plataforma com a intermediària.
  - Intercanvi de recursos o serveis generalment infrautilitzats.
  - Ha de ser beneficiària pel conjunt de la societat.

---

¹El comentari de l'ACCO ens el van fer arribar via correu electrònic amb el llistat d'estudis realitzats per aquesta institució. De la mateixa manera, el comentari de l'Agrupació Taxi Companys, va ser publicat en una eina externa al portal Participa (plataforma ecatalunya).

² Diversos participants de la jornada Procomuns [Economies Col·laboratives Procomuns: Polítiques, Tecnologies i Ciutat per a les Persones](#) han signat una carta amb recomanacions i reflexions sobre l'economia col·laborativa i el procés participatiu que es va fer arribar a la Direcció General de Promoció econòmica, competència i regulació via correu electrònic.

En relació al **paper de les plataformes**, els comentaris registrats al portal han incorporat en aquest sentit les següents reflexions oposades:

- Les plataformes que participen en l'economia col·laborativa han de fer-ho com a connectores de l'oferta i la demanda.
- Aquelles plataformes que intervenen en l'oferta del bé o servei no s'han de considerar com a connectores d'oferta i demanda (i per tant, elements dins l'economia col·laborativa) sinó com a empreses fora del marc de l'economia col·laborativa.. Així mateix, s'ha afegit que per fer aquesta diferenciació s'haurien de tenir en compte, tal i com dicta la Comissió Europea, si la plataforma assumeix la propietat dels actius i/o si determina condicions essencials de les transaccions. En aquest sentit, també s'ha contemplat la necessitat de revisar i eliminar la regulació "d'empreses tradicionals" que es considerin desproporcionades i/o innecessàries per tal d'evitar discriminacions.

Tanmateix, la majoria dels participants del procés veuen amb bons ulls el fet que s'usin plataformes digitals per tal de facilitar la coordinació entre oferta i demanda. fet Amb tot plegat, hi ha hagut alguns comentaris que han destacat el caràcter de proximitat i promoció del comerç de barri de l'economia col·laborativa sobretot en l'àmbit del turisme. Malgrat aquest fet, també hi ha hagut comentaris que han remarcat que el turisme massiu (sigui o no col·laboratiu) pot acabar amb una baixada del nivell de vida dels veïns i veïnes dels barris més afectats.

Centrant el debat en el **control de l'administració** sobre el que s'ofereix i el que es demanda a través de plataformes digitals i els **sistemes de reputació de les plataformes**, les aportacions al procés han presentat les següents propostes:

- Crear o incorporar algun tipus de normativa que aporti garanties als consumidors de l'economia col·laborativa.
- Fomentar l'establiment i millorar els sistemes d'avaluació dels usuaris de les plataformes.
- Permetre als usuaris poder traslladar anuncis i qualificacions d'una plataforma a una altre.

En tot cas, la majoria dels comentaris convergeixen en la idea de que l'administració hauria d'obligar a les plataformes a explicar correctament el sistema de reputació als usuaris.

Finalment, els comentaris presentats han remarcat els següents **aspectes a considerar per tal d'adaptar la normativa actual a la incorporació de la figura del ciutadà agent productor**:

- Tenir en compte els ingressos percebuts al llarg d'un període concret per determinar si es tracta d'una activitat professional o no.
- Establir una normativa on es defineixin les regles del joc tot evitant que s'aturi el creixement d'aquesta figura dins l'economia catalana.

- S'han de buscar idees més que presentar restriccions davant l'activitat del ciutadà agent productor.

En relació amb la **diferenciació entre activitats professionals i activitats no professionals**, es pot afirmar que els i les ciutadanes consideren que cal establir aquesta diferenciació. En aquest sentit, ha estat general l'opinió d'establir la diferenciació en quan als ingressos obtinguts per l'activitat.

Tanmateix, la majoria dels participants en el procés participatiu coincideixen en la necessitat d'establir uns **requisits normatius** més laxes pels ciutadans agents productors respecte als requisits que tenen els professionals. Malgrat això, alguns participants han considerat la necessitat de mantenir una situació on tothom competeixi en igualtat de condicions.

Finalment, en relació a les aportacions dels participants de la jornada *Economies Col·laboratives Procomuns: Polítiques, Tecnologies i Ciutat per a les Persones* organitzada per la plataforma **Procomuns**, cal destacar la necessitat que aquestes consideren imperiosa de potenciar el model procomú d'economia col·laborativa. En aquest sentit, es defineix el **model procomú d'economia col·laborativa** com aquell que busca l'interès general amb models de negoci més democràtics que connecten amb la tradició d'economia solidària sovint sense ànim de lucre i respectuos amb el medi ambient i evitant la marginació dels sectors socials més desfavorits. Tanmateix, els signants de la carta destaquen la importància d'obrir la caracterització de l'economia col·laborativa a una pluralitat de pràctiques i modes d'organització que no limiti l'aparició de noves iniciatives dins la pròpia economia col·laborativa.

- **Turisme:** Respecte del *homesharing*, es poden destacar diversos punts relacionats amb la regulació del *homesharing* a Catalunya. Primer de tot, és remarcable la demanda generalitzada de la ciutadania de no prohibir el lloguer de l'habitatge principal o secundari pel *homesharing*. En relació a aquest fenomen, els comentaris han destacat els següents **aspectes a diferenciar en una futura regulació del *homesharing* a Catalunya:**

- Cal que es diferenciï entre petits i grans propietaris.
- Cal que la normativa diferenciï entre aquelles activitats de *homesharing* que generen un complement a la renda i aquelles activitats que generen una renda en sí mateixes.
- És necessari establir diferències entre les rendes procedents de lloguers de llarga durada i els de curta durada.
- Tanmateix, caldria diferenciar entre lloguer compartit i lloguer del pis sencer.
- S'hauria d'establir diferències en quan a les empreses que es dediquen a l'allotjament turístic i les cessions a turistes d'habitatges o habitacions de particulars.

De la mateixa manera, els i les ciutadanes han considerat els següents punts sobre **com hauria de ser una normativa sobre el *homesharing* a Catalunya i objectius** que hauria de perseguir aquesta:

- La normativa hauria d'evitar l'especulació amb els pisos turístics.
- La normativa hauria de ser proporcional i clara.
- Caldria que la normativa potenciés el turisme de qualitat.
- Sense buits legals.

En tot cas, hi ha comentaris que argumenten el fet que no sigui necessari establir una normativa que afecti al *homesharing* a Catalunya, ja que consideren que les plataformes es poden autoregular.

En relació als beneficis que el *homesharing* aporta a la societat en general, se n'han presentat diversos:

- Promoció del **comerç de proximitat del barri**, ja que el *homesharing* permet als turistes ser aconsellats pels seus amfitrions sobre restaurants del barri, botigues de queviures locals, etc.
- Atracció d'un turisme de qualitat en busca de **viure el dia a dia dels locals i conèixer la seva cultura**.

Tanmateix, alguns comentaris consideren que el fenomen del *homesharing* no competeix amb els serveis que puguin oferir les cadenes hoteleres. D'aquesta manera, argumenten que el servei ofert per un hotel és totalment diferent al que ofereix l'estança en un *homesharing*.

A més a més, una gran quantitat dels comentaris rebuts presentaven com a motiu per l'exercici del *homesharing* la **necessitat econòmica** d'una petita ajuda per arribar a final de mes. En essència, s'ha demanat que es respecti l'activitat del *homesharing* quan es tracta de necessitat. Addicionalment, s'han presentat altres motius pels quals es practica el *homesharing* com **l'aprenentatge d'idiomes, l'intercanvi cultural i la compartició d'experiències**.

Finalment, es pot afirmar que hi ha hagut una demanda generalitzada per evitar una **burocratització excessiva** del fenomen del *homesharing*. En aquest sentit s'ha plantejat que les plataformes digitals puguin facilitar la realització dels processos burocràtics als seus usuaris.

- **Transport:** En quan a l'àmbit del transport, els i les ciutadanes han considerat oportú registrar les següents aportacions:
  - S'hauria de **reduir el nombre de requisits pels professionals** del transport per tal de poder competir amb el fenomen de l'economia col·laborativa.
  - **Cal fomentar i potenciar el transport compartit**.

- El transport compartit genera una sèrie **d'externalitats positives**, com per exemple el fet que faciliten la mobilitat en zones de baixa densitat de població on no arriba el transport públic alhora que ajuda a reduir la contaminació generada pel tràfic de vehicles.
- **Fiscalitat:** Aquest àmbit de l'economia col·laborativa s'ha revelat com una preocupació generalitzada de la ciutadania que ha participat del procés. Entre les temàtiques a destacar en l'àmbit fiscal trobem la necessitat que les activitats emmarcades en el sector de l'economia col·laborativa no actuïn en el marc de l'economia submergida. En tot cas, hi ha comentaris que puntualitzen el fet que els ciutadans que actualment participen de l'economia col·laborativa ja tributen els seus ingressos mitjançant l'IRPF. Ara bé, la majoria dels ciutadans remarquen que en l'àmbit fiscal, els **esforços han d'anar orientats a aconseguir que les plataformes tributin pels seus beneficis a on els obtenen més que a establir una fiscalitat als usuaris.**

Tanmateix, la majoria dels participants consideren que si s'establís una fiscalitat específica per aquells que participen de l'economia col·laborativa (ja sigui mitjançant una plataforma digital o sense aquesta) dita **fiscalitat no hauria de ser equiparable a la fiscalitat d'aquells que es dediquen professionalment a l'exercici de l'activitat en qüestió.**

Respecte a la **recollida d'informació per assegurar un bon comportament fiscal**, els i les ciutadanes han considerat, en general, que les plataformes haurien d'estar obertes a cedir informació a l'administració per tal d'evitar males praxis fiscals ja sigui per part de la plataforma com per part dels usuaris. Ara bé, la necessitat de consentiment per l'atorgament de les dades s'ha mencionat com a un element a tenir en compte en quan a la recollida d'informació i cessió d'aquesta a l'administració. Finalment, una plataforma ha remarcat el caràcter estratègic que tenen les dades per aquestes empreses i el risc que pot suposar per la pròpia empresa compartir-les.

En relació a la **informació respecte a la fiscalitat aplicable**, s'ha presentat en aquest procés participatiu la necessitat de que s'informi adequadament als participants de l'economia col·laborativa sobre les seves obligacions fiscals, per tal que aquests puguin complir-les.

- **Laboral:** En aquest àmbit, es pot destacar la constatació de la possibilitat que amb l'establiment de relacions laborals entre usuaris i plataformes es pugui generar una situació de precarització laboral.

En quan a les **relacions laborals aplicables** s'ha considerat globalment la necessitat de tenir en compte totes les casuístiques particulars de cada cas s'hauria d'aplicar un o un altre tipus de relació laboral. En aquest sentit, per tal que existeixi una relació

laboral, s'han citat les següents condicions que s'haurien de donar de forma simultània:

- Relació de subordinació.
- El prestador del servei ha d'actuar sota la direcció de la plataforma.
- La plataforma ha de determinar l'elecció de l'activitat, la remuneració i les condicions laborals.

Amb tot plegat, alguns ciutadans i ciutadanes han destacat que el propi debat sobre les relacions laborals a l'economia col·laborativa s'haurà de donar també fora d'aquesta.

3. Accions que es duran a terme a partir de les propostes

D'acord amb les opinions recollides en aquest procés participatiu i les diverses reunions i debats realitzats, els diferents grups de treball de la Comissió Interdepartamental de l'Economia col·laborativa han elaborat un informe de conclusions. D'aquest informe es poden presentar (de forma esquemàtica) les següents accions que es duran a terme en els diferents àmbits de l'economia col·laborativa:

• Turisme:

- **Definir el *homesharing* com a llar compartida desvinculada i com a concepte separat de la tipologia d'Habitatge d'Ús Turístic (HUT).** Això suposa crear un títol nou específic pel *homesharing* i establir unes condicions mínimes d'accés i exercici de l'activitat.
- S'ha acordat que el Registre de Turisme de Catalunya assumeixi un paper no habilitant tot millorant el funcionament dels instruments tècnics. Per tant, s'entendrà el **Registre de Turisme de Catalunya com un model d'informació oberta per tal de compartir i utilitzar les dades al servei de la ciutadania i les administracions.**
- Establir un **marc de mínims aplicable al conjunt de Catalunya per la regulació del *homesharing*** i alhora preveure que els municipis puguin, mitjançant Ordenances, adaptar l'activitat turística a la seva realitat territorial.

• Transport:

- És pretén classificar l'espai de l'economia col·laborativa en el transport i la mobilitat en tres àmbits principals: **La compartició d'un vehicle (*carsharing*), la compartició de trajecte o desplaçament entre persones (*ridesharing, carpooling*) i la compartició de desplaçament en el transport de béns o productes/mercaderies.**
  - Incorporar els beneficis de les **plataformes tecnològiques a l'àmbit del sector del taxi i del lloguer de vehicles amb conductor existents.** En aquest sentit, sistemes de taxi compartit, un sistema tarifari més senzill i transparent o usar aplicacions per captar clients són iniciatives a analitzar. En aquest àmbit, es proposa promoure una **àmplia consideració i identificació de les mesures regulatòries del taxi i el lloguer de vehicles amb conductor per tal d'analitzar-ne la seva proporcionalitat i necessitat.** Aquesta identificació de les mesures hauria d'anar encarada a **reduir barreres d'entrada a la innovació tecnològica del sector i flexibilitzar la regulació del mateix.**
  - Incloure les fórmules de **mobilitat compartida** en el catàleg de serveis de transport integrats en la futura **T-Mobilitat.**
  - **Promoure proves pilot de mobilitat compartida** en àrees geogràfiques o funcionals determinades que són deficitàries en serveis de transport públic.
-
- **Fiscal:**
    - S'han establert dues premisses bàsiques en l'àmbit fiscal: **Establir una fiscalitat proporcionada** per un gran nombre de perceptors de rendes de l'economia col·laborativa i digital i **no distorsionar la competència** amb els sectors professionals de l'economia tradicional.
    - S'ha considerat que **tota renda percebuda pels ciutadans d'una activitat desenvolupada a través d'una plataforma digital**, ja sigui d'una activitat ocasional o d'una habitual, **ha de tributar al IRPF.**
    - Elaborar una **pauta o guia pràctica** que permeti als particulars oferents en les plataformes d'economia col·laborativa **complir les seves obligacions fiscals de la forma més clara possible.**
    - Crear la figura de **l'assistent en la recaptació en l'Impost sobre les estades en establiments turístics (IEET).**
    - Recomanar **l'establiment d'un/s llindar/s** per sota dels quals no sigui necessari aplicar l'IVA i tracti d'una manera més laxa aquests ingressos a la declaració de l'IRPF.
    - Establir acords de col·laboració amb les plataformes per tal de **facilitar la recaptació fiscal i reduir les càrregues administratives tant del contribuent com de l'administració tributària.**

- **Laboral:**

- Elaborar una **nota informativa** on se **synetitzzi la necessitat o no de cotitzar a la seguretat social** per aquells particulars que ofereixen béns i/o presten serveis a través d'una plataforma digital.
- **Establir un llindar (únic o dividit distingint entre plataformes de béns i plataformes de serveis)** per delimitar l'activitat professional de l'activitat ocasional i facilitar la participació i oportunitats del ciutadà particular.
- Recomanar l'elaboració d'un **nou règim d'autònoms** més flexible que s'adapti a les característiques del nou sector.
- Recomanar la creació d'un **nou règim especial de relació laboral** (treball per compte aliena) dissenyat *ad hoc* pel nou model de prestació de serveis sorgit que **protegeixi als seus treballadors**.